

fiatal ethnologusunk, *Ortutay Gyula* úgy válogatta össze, hogy a közölt darabok szépségük mellett a magyar népmese sajátos tulajdonságait is megmutassák. Azt is csak helyeselni tudjuk, hogy a meséket úgy igyekeztek visszaadni, ahogy azt annak idején a parasztok szájáról feljegyezték. A természetesen szükséges átírások pedig ez alkalommal semmit sem vettek el a mesék varázsából, mert azt Illyés Gyula, a népigyökerű új irodalmunk egyik képviselője végezte el.

A könyv egy rövid bevezetéssel kezdődik, amelyik a népmese-kutatás legújabb eredményeinek ismeretével, végeredményben tudományos igénnyel, a gyermekeknek is érthető nyelven mondja el a legfontosabbat, miket a népmeséről különösen a felnőtteknek is tudni kellene. Így hangsúlyozza, hogy a népmese a magyar lélek legrégebb emlékeit őrizte meg, azt a világképet, mely még az őshaza magyarjainak lelkében élt, továbbá kifejezi parasztságunk életmódját, vágyait, törekvéseit. A könyv így tulajdonképpen a nemzetismeret célját is szolgálja s hisszük is, hogy akik kezükbe veszik, legyenek felnőttek, vagy gyermekek, nemcsak szórakozni fognak a Kacor királyon, nemcsak megnevetik Ithók és Mihók történetét, hanem ugyanakkor magyar voltukról is tanulnak.

Az egész könyv frissességével, üdeségével és fiatalságával jóleső új színt jelez az ifjúsági könyvpiacunkon. Ugy érezzük, hogy ezt az új színt *Buday György* remekbekészült rajzai adják meg neki. Ezek a rajzok jókedvűen követik a mesék bohókás ötleteit, kacagtató figuráit, maga aki csinálta, bizonyára gyermekkorára emlékezett és talán ezért illenek majd jól bele a gyermekszoba világába. *Buday* szerencsés kézzel eltalálta azt a stílust, amelyik a gyermek képzeletvilágának legjobban megfelel, ugyanakkor azonban mégsem „ereszkedik le”, mint tenni szokták, hanem a magas művészet minden finomságát megtartja.

Az olvasni-akaró gyermeket rendszerint nem becsülik meg eléggé. Mivel a kis olvasók kritikáját sem az írók, sem a kiadók nem hallhatják, nagyon sokszor selejtes dolgot adnak eléjük. Ez a könyv szerencsés kivétel. Mindent megad a gyermekeknek is, amit igényes felnőttek egy jó könyvtől kívánni szoktak. De azért nem ártott volna a tipografiai kivitelre egy kissé jobban ügyelni.

Baróti Dezső dr.

Horváth János egyetemi előadásaiából. Csokonai Csokonai költő-barátai. Földi és Fazekas. Budapest; 1936. Kókai.

Igen örülünk, hogy Horváth János egyetemi előadásai végre azok számára is hozzáférhetővé lesznek, akiknek másképp nincs módjuk a kitűnő professzortól tanulni. Mindenki tudja, hogy Horváth János munkássága a magyar irodalomtörténetírás új fejezetét jelenti. A most megjelent Csokonai-előadása is szépen mutatja azt a minden ködös spekulációt megvető, reális irodalomszemléletet, melyet nagyobb munkáiban s mindig megcsodéltunk. A magyar irodalomról való felfogásunk az utóbbi évtizedben — sokban ép Horváth János hatására, nagy átalakuláson ment keresztül. Így sokban megváltozott Csokonairól való felfogásunk is. Csokonait rendszerint Petőfi alakjára szeretik stilizálni, csak népies költőt látnak benne. Horváth Csokonai

igazibb arcát idézi fel s a felvilágosodott rokokó rendszerébe állítja bele a Lilla-dalok költőjét s finom elemzéssel világít bele a poeta doctus műhelynek titkaiba.

Mivel egyetemi előadásról van szó, a kötet (melyet Földiről és Fazekasról adott rövid portré egészít ki), természetesen közkeletű tudnivalókat is tartalmaz, de bizonyára lesznek olyanok is, akiknek ép ez kell. Az a pedagógus, aki Csokonai alakját a történeti igazságnak megfelelően akarja tanítványaihoz közelvinni, a könyv szinte minden sorában értékes útbaigazítást talál.

Baróti Dezső dr.

Dr. Ludwig Gockler: Die Grundfragen der Erziehung in biologischer Beleuchtung. Halle (Saale) Berlin. 1936. 62 l.

Magyar szerzőnek német nyelven megjelenő munkája a könyvpiacnak nem mindennapi eseménye. Még hozzá Gockler Lajos dr. könyve nem is fordítás, mert — tudunkkal — magyarul nem is került forgalomba. Igaz ugyan, hogy tartalma nem egészen új a magyar nevelés munkásai előtt, mert *A jellemnevelés módja és eszközei* (1921.), valamint *Átöröklés és nevelés* (1928.) c. műveiben nagyjában lefektette azokat a gondolatokat, amelyeket most német nyelven tesz közzé. Már régebbi írásain is látszik, hogy felfogásában milyen középponti helyet foglal el a fejlődés gondolata. Ebben a könyvében pedig kimondottan biológiai alapon fejti ki a neveléstan két legfontosabb problémájára: a nevelés fogalmára és céljára vonatkozó nézeteit.

Az *előszóban* indokolja, hogy mi késztette ennek a könyvnek megírására. A világháború után, — de már előtte is, — annyira hangos volt a világ a nevelésügyi újításokkal, hogy a régi rendszerektől mindjobban elfordultak és újakat igyekeztek alkotni. A levegőben röpködő jelszavakat pedig nem füzte össze egységesítő gondolat, hanem általános zűrzavar keletkezett. A fokozódó bizonytalanság egyre jobban azt a meggyőződést érlelte meg a szerzőben, hogy a szakadékok áthidalására egyedül a fejlődéseméleti álláspont alkalmas. Így vállalkozott arra, hogy neveléstanai rendszert dolgoz ki fejlődéseméleti alapon. Már évek óta növekvő érdeklődéssel figyelte a német nép nemzeti ébredését. Örömmel látta, hogy a nemzeti szocializmus mozgalma a nevelésnek szintén biológiai alapozást ad. Könyvét a német tanítóságnak ajánlja és reméli, hogy sikerül a nevelésügy mai zűrzavaros állapotából kivezető utat mutatnia.

A munka három fejezetre oszlik. Az első a *biológia és neveléstan kapcsolata*t (13—15. o.), a második a *nevelés fogalmát* (16—31. o.), a harmadik pedig a *nevelés célját* (32—62. o.) vizsgálja. A könyv gondolatmenete a következő:

Az élettudományokból a nevelés sokkal több termékeny gondolatot méríthet, mint az általában gondolják. Ezt két példán: a nevelés fogalmának kifejtésén és a nevelés céljának kitűzésén mutatja meg.

Az nevelés az utódokról való gondoskodásnak az a része, amelyik a gyermek születésével kezdődik és fejlődésének tudatos vezetéséből és elősegítéséből áll. (31. o.) Annak igazolásául, hogy a nevelés lényegét valóban ez a meghatározás fejezi ki legáltalában, a lelki fejlődés irányaira alkalmazza azt. Az ember életszükségeit hét csoportba sorozza: 1. testi, 2. értelmi, 3. esztétikai, 4. vallásos, 5. erkölcsi, 6. társas és 7. alkotó munkára irányuló életszük-